

Richtlijnennotitie Wmo Thuisondersteuning

Thuisondersteuning 2027 - 2032

Januari 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Samenvatting	3
1. Inleiding	4
<i>Impact en positionering Thuisondersteuning binnen Wmo maatwerk</i>	4
<i>Koers</i>	4
<i>Verdere opbouw van dit document</i>	6
2. Huidige productbeschrijving en uitgangspunten inkoop Thuisondersteuning	7
<i>Huidige situatie</i>	7
3. Landelijke regelgeving, ontwikkelingen en trends	7
<i>Houdbaarheid Wmo</i>	7
<i>Gezond Actief Leven Akkoord en Positieve gezondheid</i>	7
<i>Hervormingsagenda en ontwikkelen van de Stevig lokale teams nabij de inwoner</i>	8
<i>Inkomensafhankelijke bijdrage en coalitieakkoord kabinet 2026</i>	8
<i>Rechtszekerheid voor inwoners</i>	8
<i>Conclusie</i>	8
4. Huidige regionale situatie	9
5. Trends en innovaties Landelijk en gemeentelijk	9
<i>Toename vraag Thuisondersteuning</i>	9
<i>Bekostigingswijze</i>	9
<i>Indicatiestelling en onderbouwing van de inzet</i>	10
<i>Gebiedsgericht</i>	10
<i>Inzetten op vitaliteit, positieve gezondheid en eigen kracht</i>	10
<i>Algemene voorziening</i>	11
6. Inbreng van de aanbieders en de CAR	12
7. Uitgangspunten voor de contracten 2027-2032	13
Bijlage 1 Nadere toelichting gemeentelijke ontwikkelingen Thuisondersteuning	15

Samenvatting

De huidige overeenkomsten voor Wmo Thuisondersteuning eindigen per 31 december 2026 en kunnen niet worden verlengd. Om de continuïteit van ondersteuning voor inwoners te waarborgen, is het noodzakelijk om per 1 januari 2027 nieuwe contracten af te sluiten.

Thuisondersteuning is de meest ingezette maatwerkvoorziening binnen de Wmo en heeft een grote maatschappelijke en financiële impact. Door vergrijzing, extramuralisering en een toenemende complexiteit van ondersteuningsvragen neemt het beroep op Thuisondersteuning structureel toe. Tegelijkertijd staat de uitvoering onder druk door arbeidsmarktkrapte en stijgende kosten. Deze ontwikkelingen maken het wenselijk de huidige inrichting aan te passen, om de voorziening meer toekomstbestendig te maken.

Daarnaast vragen landelijke ontwikkelingen en juridische kaders om aanpassing van de huidige werkwijze. Uitspraken van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) stellen strengere eisen aan rechtszekerheid voor inwoners, terwijl beleidsontwikkelingen zoals het Integraal Zorgakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord sturen op een meer integrale benadering van ondersteuning, met nadruk op zelfredzaamheid, een actieve en gezonde leefstijl, preventie en een sterke sociale basis.

In de gemeente Dijk en Waard vinden we gebiedsgericht werken belangrijk. Diezelfde beweging om dichtbij de inwoner in de gebieden te werken maakt ook onderdeel uit van de Hervormingsagenda. Daarnaast staat in het Integraal Beleidskader Sociaal Domein van de gemeente dat het ontwikkelen van algemene voorzieningen en de sociale basis wenselijk is.

In dit beleidsdocument zijn deze landelijke, regionale en gemeentelijke ontwikkelingen in samenhang beschreven. Op basis daarvan zijn in hoofdstuk 7 de beleidsuitgangspunten geformuleerd die richtinggevend zijn voor de nieuwe contractperiode. Deze uitgangspunten richten zich op:

- Het zorgvuldig en onderbouwd indiceren en beschikken;
- Grip op maatwerk met inspanningsgerichte inrichting en tarieven;
- Het benutten en versterken van algemene en voorliggende voorzieningen en innovaties;
- Versterken eigen kracht met gezonde leefstijl en integrale benadering ook bij de Thuisondersteuning;
- Ondersteuning dichtbij de inwoner en in samenhang met de sociale basis;
- Versterken samenwerking en meerjarig partnerschap;
- Reële tarieven en gezonde arbeidsmarkt.

De in deze notitie geschetste ontwikkelingen maken duidelijk dat voortzetting van de huidige inrichting zonder aanpassing niet toekomstbestendig is. Voor de nieuwe contractperiode is daarom een herijking toegepast van de wijze waarop Thuisondersteuning wordt ingericht, aangestuurd en gemonitord. Daarbij is versterking van sturing, contractmanagement en samenhang met andere vormen van ondersteuning noodzakelijk, zodat de voorziening ook op de langere termijn toegankelijk en beheersbaar blijft.

1. Inleiding

De huidige overeenkomsten voor Thuisondersteuning Wmo eindigen per 31 december 2026. De contracten kunnen niet meer verlengd worden. Het betreft een lokale inkoop en contractmanagement. In de Wet maatschappelijke ondersteuning (2015) is opgenomen dat gemeenten verplicht zijn om Thuisondersteuning aan te bieden aan haar inwoners. Om de continuïteit van zorg te kunnen garanderen moeten er vanaf 1 januari 2027 nieuwe contracten zijn. Met deze notitie willen we inzicht geven in de koers en richtlijnen voor de inkoop van Thuisondersteuning Wmo.

Impact en positionering Thuisondersteuning binnen Wmo maatwerk

Thuisondersteuning is een Wmo-voorziening, ook wel 'hulp bij het huishouden' genoemd. De ondersteuning is gericht op het behouden van een schoon en leefbaar huis, zodat inwoners zo zelfstandig mogelijk in hun eigen leefomgeving kunnen blijven wonen.

Thuisondersteuning is het maatwerkproduct met de meeste Wmo-cliënten en het aantal neemt elk jaar toe. Thuisondersteuning is sinds 2025 het Wmo-maatwerkproduct met de grootste financiële impact binnen de Wmo, te weten ongeveer € 7 miljoen.

De vergrijzing en extramuralisering van de Verpleeg- Verzorgingshuizen en Thuiszorg (VVT) en Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) zorgen voor een toenemend aantal cliënten. Op de langere termijn gaat dit knellen, er is sprake van toenemende krapte op de arbeidsmarkt en de uitgaven nemen jaarlijks gestaag toe.

De stijging in de uitgaven in 2024 en 2025 binnen dit Wmo product bedragen respectievelijk € 1.300.000 en € 900.000.

Dit maakt dat er voor de nieuwe contractperiode, vanaf 2027, behoefte is aan grip en sturing op de uitgaven en de inzet van het maatwerk.

In deze notitie geven we inzicht in landelijke en regionale ontwikkelingen in de branche. Voor het sturen op de inzet van het maatwerk, wordt ook gedacht aan het inzetten van technische innovaties. Tevens werken we eerder ingezet beleid verder uit. Hierbij streven we naar uitvoerbare, haalbare en effectieve innovaties.

Koers

Het inkooptraject heeft als doelstelling om Thuisondersteuning van goede kwaliteit te organiseren en te blijven bieden, geleverd door aanbieders die aantoonbaar aansluiten bij onze inhoudelijke ambities en kwaliteitscriteria. Onze ambities komen voort uit het Integraal beleidskader (IBK) Sociaal Domein van de gemeente Dijk en Waard. Daarin streeft Dijk en Waard naar "een sterke, gezonde en vitale samenleving waarmee we de zorg op termijn effectief en betaalbaar houden voor iedereen". Om deze missie te bereiken zet Dijk en Waard in op drie routes: een sterke sociale basis in een vitale samenleving, met passende ondersteuning dicht bij de inwoners en kwalitatieve en beheersbare hulp en ondersteuning.

Deze drie routes kunnen niet los van elkaar gezien worden. Door in te zetten op een sterke sociale basis en passende ondersteuning dicht bij de inwoners wordt zo veel mogelijk voorkomen dat inwoners (veel) zwaardere professionele hulp of ondersteuning nodig hebben.

Doelstellingen uit de drie routes uit het IBK die leidend zijn voor het inkoopproces Thuisondersteuning:

Route 1

- *Versterken van eigen kracht van inwoners en hun sociale netwerk*
Waarbij we inwoners bewust maken van hun eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden en hen stimuleren tot een gezonde en actieve leefstijl en meedoen. Het faciliteren van een breed aanbod van voorzieningen en waar mogelijk transformeren van maatwerk naar algemeen toegankelijke voorzieningen.

Route 2

- *Vroegtijdig signaleren en preventief oplossen van vragen door lokale team en partners samen met de inwoners*

Waarbij we het zelfoplossend vermogen van inwoners stimuleren en toewerken naar passende en betaalbare ondersteuning.

Het integraal benaderen en op maat oplossen van hulpvragen door het lokale team en partners samen met inwoners. Waarbij we daar waar nodig integraal alle leefgebieden van de inwoner onderzoeken.

Route 3

- *Zorgdragen voor kwalitatieve en beheersbare ondersteuning*

Waarbij we onze professionals en inwoners kostenbewust maken en sturen op effectiviteit, tijdige op- en afschaling en door- en uitstroom op casus- en aanbiedersniveau.

Het beperken van het verstrekken van ondersteuning tot de wettelijke kaders.

Het doorontwikkelen met aanbieders, ketenpartners en gemeente om gezamenlijk de transformatie te bevorderen.

Het versterken van het accounthouderschap, contractmanagement en strategisch partnerschap met aanbieders en subsidierelaties.

Doorontwikkelen van toezicht en handhaving op de kwaliteit en rechtmatigheid van de ingezette hulp, ondersteuning en middelen.

Verdere opbouw van dit document

Hoofdstuk 2 beschrijft de huidige inrichting en uitgangspunten van Thuisondersteuning binnen de gemeente Dijk en Waard.

Hoofdstuk 3 en 4 schetsen de landelijke en regionale context, waaronder relevante wet- en regelgeving en beleidsontwikkelingen die aanleiding geven tot aanpassingen van de huidige richting.

In hoofdstuk 5 worden landelijke en gemeentelijke trends en innovaties van Thuisondersteuning beschreven die richting kunnen geven aan de doorontwikkeling van en sturen op de voorziening.

Hoofdstuk 6 bevat de inbreng van aanbieders en de Cliëntenadviesraad (CAR), die zijn geraadpleegd bij de voorbereiding van de nieuwe contractperiode.

Hoofdstuk 7 formuleert de beleidsuitgangspunten voor de contractperiode 2027-2032. Deze uitgangspunten vormen het kader voor de inkoop en contractering van Thuisondersteuning.

In de bijlage zijn ter achtergrondinformatie gegevens over het gebruik opgenomen.

2. Huidige productbeschrijving en uitgangspunten inkoop Thuisondersteuning

Huidige situatie

De Thuisondersteuning is gericht op het schoon en leefbaar maken en houden van het huis(houden). Het doel is altijd de maatschappelijke participatie van de inwoner. Hiervoor zijn de zelfredzaamheid en eigenwaarde van de inwoner belangrijke voorwaarden. In praktische zin gaat het erom dat inwoners zo lang en zelfstandig mogelijk en met eigenwaarde een eigen huishouden kunnen (blijven) voeren. Hierbij kijken we naar wat iemand wel kan in plaats van wat niet. Dit kan bijvoorbeeld door het anders organiseren, het inzetten van het voorliggend veld of het sociale netwerk van de inwoner, het inzetten van een boodschappendienst of domotica. Per inwoner wordt individueel gekeken hoe het resultaat bereikt kan worden. Het gaat om maatwerk en flexibiliteit bij de ondersteuning van de inwoner.

Het product Thuisondersteuning houdt primair in:

- Schoonmaken: ondersteunende activiteiten voor een schoon en leefbaar huis;
- Wasverzorging;
- Boodschappen en maaltijden bereiden;
- Kindzorg;
- Regie en organisatie van het huishouden;
- Het coachen van de leden van het “gezin” (zoals boodschappenbriefje, post en ondersteuning bij moderne technologie/financiële huishouding). Daarnaast het leggen van verbindingen met ondersteunende (welzijns)organisaties, die in de gemeente werkzaam zijn;
- Preventie en signalering maken onderdeel uit van de Thuisondersteuning.

3. Landelijke regelgeving, ontwikkelingen en trends

Houdbaarheid Wmo

De houdbaarheid van de Wmo staat onder druk, zo blijkt ook uit het Rijksonderzoek van november 2025 ‘*Houdbaarheidsonderzoek Wmo 2015*’. Er is een toenemende ondersteuningsvraag van de inwoners, waardoor de druk op de arbeidsmarkt en de financiële uitgaven toenemen.

Ook in de gemeente Dijk en Waard zien we de vraag naar Thuisondersteuning en de uitgaven elk jaar toenemen.

Vanuit de ministeries worden ontwikkelingen in het zorgstelsel gestimuleerd om te sturen op de beheersbaarheid van de oplopende zorgvraag in Nederland. Om de toegankelijkheid van zorg en ondersteuning betaalbaar en van voldoende kwaliteit te houden zijn diverse programma’s en akkoorden opgesteld. Zoals bijvoorbeeld de Hervormingsagenda Jeugd 2023- 2028 die in Dijk en Waard met betrekking op zowel Jeugd als Wmo wordt uitgevoerd.

Gezond Actief Leven Akkoord en Positieve gezondheid

Ook het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) zijn landelijke integrale benaderingen om de ondersteuningsbehoeften op termijn te beperken en de samenwerking tussen de verschillende domeinen te stimuleren. Er wordt meer ingezet op gezonde en vitale inwoners, zowel fysiek als mentaal en het versterken van de sociale basis, zodat inwoners minder ondersteuning van de overheid nodig hebben. Het gedachtegoed van positieve gezondheid voorziet in deze beweging en wordt steeds vaker en breder toegepast. Ook in de gemeente Dijk en Waard benoemen wij dit gedachtegoed in onze visie Sociaal domein en het IBK. Het past goed bij ons doel om een gezonde en actieve leefstijl te stimuleren. Inwoners

die meer bewegen, blijven fitter en kunnen meer of langer hun huishouden op orde houden. Maar het geldt ook andersom, het huishouden verzorgen is bewegen, en houdt mensen actief.

Hervormingsagenda en ontwikkelen van de Stevig lokale teams nabij de inwoner

De Hervormingsagenda ter doorontwikkeling van de Jeugdwet stuurt aan op het organiseren van Stevige Lokale teams in de gebieden nabij de inwoner. In samenwerking met partners kan zo de ondersteuning beter afgestemd worden op de specifieke (woon)situatie van de inwoner. Het kan helpen bij het opbouwen van een netwerk of iemand toeleiden naar (algemene) voorzieningen. Deze ontwikkeling om de toegang dichterbij de inwoner te organiseren is ook op de Wmo van toepassing.

Inkomensafhankelijke bijdrage en coalitieakkoord kabinet 2026

Een andere ontwikkeling is de invoering van een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage binnen de Wmo in plaats van het huidige abonnementstarief van € 21,80 per maand. Het abonnementstarief is in 2020 ingevoerd om de eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen eenvoudiger en betaalbaarder te maken. Echter in de praktijk heeft het geleid tot een aanzienlijke stijging in het gebruik van Thuisondersteuning waardoor de kosten opliepen en tegelijkertijd de beschikbaarheid van hulp voor kwetsbare inwoners onder druk is komen te staan.

Recent is in het coalitieakkoord van het minderheidskabinet Jetten (2026) aangekondigd een groot deel van huishoudelijke hulp uit de Wmo te halen. Dit zal gepaard gaan met uitname uit het gemeentefonds. De concrete uitwerking is nog niet bekend. Het is daarom nog niet te voorspellen welke consequenties het zal hebben. Wetswijzigingen moeten doorgevoerd kunnen worden in de nieuwe inkoop tijdens de looptijd. Voor Dijk en Waard zal dit dan consequenties hebben, maar de precieze effecten zijn nog onzeker. Voorlopig blijft het huidige abonnementstarief van kracht en is de arbeidsmarkt enigszins gespannen.

Rechtszekerheid voor inwoners

De gemeente Dijk en Waard heeft de afgelopen jaren gewerkt met een resultaatgerichte inrichting van Thuisondersteuning. Bij het afgeven van de indicatie wordt het resultaat, een takenlijst en de frequentie van de ondersteuning die de inwoner nodig heeft, benoemd. Deze werkwijze werd door inwoners en aanbieders als werkbaar ervaren en bood ruimte voor maatwerk in de ondersteuning. Maar uit uitspraken van de CRvB blijkt dat de rechter vindt dat de gemeente de inwoner te weinig rechtszekerheid biedt als er geen tijdsindicatie in de beschikking staat. In onze huidige inkoop zijn geen afspraken over de in te zetten tijdseenheid per cliënt opgenomen. In de volgende inkoop nemen we deze waarborgen op.

Conclusie

De landelijke ontwikkelingen en juridische kaders geven aanleiding om de huidige inrichting van Thuisondersteuning meer bij de beleidsontwikkelingen voor de komende jaren aan te laten sluiten.

- De toenemende ondersteuningsvraag, de mogelijke druk op arbeidsmarkt en de financiën en de aangescherpte eisen aan rechtszekerheid vragen om aanpassing. De wijze van indicatiestellen en beschikken moet ook een tijdsaanduiding krijgen. Dit heeft tot voordeel dat de gemeente meer sturingsmogelijkheden krijgt op de inzet en uitgaven.
- Daarnaast vragen landelijke beleidsontwikkelingen, zoals GALA en de beweging naar stevige lokale teams, om een bredere en meer integrale benadering van ondersteuning, waarin zelfredzaamheid, actieve leefstijl en preventie nadrukkelijker worden meegenomen. Dit moet leiden tot uitstel of afname van (de omvang van) de zorgvraag in de toekomst.

Deze ontwikkelingen vormen een belangrijke onderlegger voor de beleidsuitgangspunten die in hoofdstuk 7 zijn uitgewerkt.

4. Huidige regionale situatie

De thuisondersteuning is het enige Wmo maatwerkproduct dat lokaal wordt ingekocht. De overige maatwerkproducten kopen we in regionale samenwerking met de gemeenten Alkmaar, Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo in. De contracten van de buurgemeenten lopen nog door tot eind 2027. Daardoor is het lastig op dit moment gezamenlijk aan te besteden.

De aanbieders hebben aangegeven graag per gemeente te kunnen bepalen of een contract wenselijk is. De reden is dat de arbeidsmarkt in deze branche lokaal gericht is, omdat medewerkers veelal een korte woon-werkafstand hebben.

Tegelijkertijd blijft de gemeente Dijk en Waard de regionale ontwikkelingen volgen. In de toekomst kan aansluiting bij regionale contractering of afstemming met buurgemeenten als wenselijk ervaren gaan worden. Bijvoorbeeld wanneer dit bijdraagt aan efficiëntie, kwaliteit of continuïteit van ondersteuning.

De keuzes in dit beleidskader zijn zodanig vormgegeven dat zij regionale aansluiting niet belemmeren. Door te werken met gangbare bekostigings- en indiceringswijzen en herkenbare kwaliteitskaders en contractperiode, is toekomstige afstemming, aansluiting of samenwerking met de regionale partners mogelijk.

5. Trends en innovaties Landelijk en gemeentelijk

Toename vraag Thuisondersteuning

De groeiende vraag naar Thuisondersteuning leidt tot toenemende druk op beschikbaarheid van ondersteuning en de beheersbaarheid van de Wmo-uitgaven. Hoewel de bevolkingsopbouw in Dijk en Waard zodanig is, dat de arbeidsmarkt relatief iets gunstiger is voor deze branche, speelt ook hier dat er rekening gehouden moet worden met personeelskrapte. Thuisondersteuning vormt een essentieel onderdeel van het sociaal domein, maar ook een voorziening waarbij de spanning tussen toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid steeds zichtbaarder wordt.

Naast de krapte op de arbeidsmarkt is ook de fysieke belasting van het werk een factor die beperkend werkt op het hebben van voldoende personele capaciteit. Dit vraagt om aandacht voor een duurzame inzet van medewerkers en een inrichting van de voorziening die uitvoerbaar blijft voor aanbieders.

Thuisondersteuning is een voorziening die voor inwoners sociaal en emotioneel laagdrempelig is om in te stappen op weg naar minder zelfstandigheid en meer ondersteuning in het leven. Het is een voorziening waarvan het gebruik toeneemt naarmate men ouder wordt (zie leeftijdstabel in de bijlage). De grootste groep inwoners gebruikt de voorziening langdurig. Dit betekent dat uitstel of gefaseerd opvoeren van de hoeveelheid ondersteuning, draaiknoppen vormen bij het houden van grip op de inzet van deze voorziening. Een zorgvuldige toegang tot de voorziening lijkt een essentiële rol te spelen bij het houden van grip op de uitgaven en toegankelijkheid van de ondersteuning.

De groeiende vraag van Thuisondersteuning maakt duidelijk dat voortzetting van de huidige inrichting zonder aanpassing niet toekomstbestendig is. Voor de nieuwe contractperiode is daarom een herijking nodig van de wijze waarop Thuisondersteuning wordt ingericht, aangestuurd en gemonitord. Daarbij is versterking van sturing, contractmanagement en samenhang met andere vormen van ondersteuning noodzakelijk, zodat de voorziening ook op de langere termijn toegankelijk en beheersbaar blijft.

Bekostigingswijze

Uit oogpunt van rechtszekerheid en sturingsmogelijkheden op uitgaven en inzet, wordt in de nieuwe overeenkomsten voor een inspanningsgerichte bekostigingswijze gekozen.

Indicatiestelling en onderbouwing van de inzet

Bij een inspanningsgerichte bekostigingswijze koppelt de gemeente in de beschikking een tijdseenheid aan de toegekende voorziening. De tijdseenheid moet de gemeente onderbouwen. Gelet op de werkdruk bij de gemeentelijk gebiedsteams is het van belang dit indicatieproces zo goed mogelijk te faciliteren. Gemeente Dijk en Waart hanteert in de nieuwe overeenkomst het HHM-normenkader (versie 2025) als afwegingskader hiervoor. Dit normenkader is aangepast aan de huidige standaard en is goedgekeurd door de Centrale Raad van Beroep. De Wmo-consulent gebruikt het normenkader als hulpmiddel, leidraad, om te komen tot een zorgvuldige afweging over de hoeveelheid minuten of uren voor de benodigde ondersteuning. Het normenkader biedt ruimte om indicaties onderbouwd nader te verfijnen. Aan de hand van het kader kan onderbouwd worden waarom er bijvoorbeeld afhankelijk van de situatie van de cliënt extra of minder minuten toegekend moeten worden. Ook maakt het normenkader flexibele inzet mogelijk. Flexibele inzet hoeft niet wekelijks te worden geleverd, maar kan worden afgestemd op de actuele behoefte van de cliënt.

Gebiedsgericht

Verschillende gemeenten kiezen voor een gebiedsgerichte inrichting van Thuisondersteuning bijvoorbeeld door te werken met percelen of kernen. Doel hiervan is het versterken van de samenhang in de Thuisondersteuning, het bevorderen van samenwerking met lokale partners en het vergroten van de nabijheid tot de inwoner.

Hoewel gebiedsgericht werken past bij de organisatieontwikkeling in Dijk en Waard, vraagt het al dan niet gebiedsgericht inkopen om de volgende zorgvuldige afwegingen. De arbeidsmarkt voor Thuisondersteuning kent krapte en is sterk lokaal georganiseerd, omdat medewerkers belang aan een korte woon-werkafstand hechten. Een strikte indeling in gebieden kan risico's met zich meebrengen voor personeelsbehoud en continuïteit van ondersteuning.

Voor de gemeente Dijk en Waard geldt dat de schaal en overzichtelijkheid van het gebied maken dat samenwerking en afstemming tussen aanbieders ook zonder formele gebiedsindeling mogelijk is. In de toekomst kan in samenhang met bredere gemeentelijke ontwikkelingen noodzakelijk worden. Gecontracteerde aanbieders dienen hierin mee te gaan.

Inzetten op vitaliteit, positieve gezondheid en eigen kracht

Steeds meer gemeenten kiezen ervoor om de toegang tot Thuisondersteuning breder te benaderen en meer aandacht te hebben voor zelfredzaamheid, de leefstijl en veerkracht van inwoners. Door een zorgvuldigere verkenning van de situatie van de inwoner kan, waar passend, meer gebruik worden gemaakt van (toegenomen) eigen kracht, algemeen gebruikelijke of voorliggende voorzieningen en ondersteuning vanuit de sociale basis. Voor deze (uitgebreide) verkenningen wordt een professional (huiscoach, welzijnsmedewerker of ergotherapeut) ingezet. Deze professionals beschikken over specifiek expertise om inwoners te ondersteunen bij het behouden van regie en zelfstandigheid, bijvoorbeeld met handige tips. Zij brengen samen met de inwoner de eigen kracht en ondersteuningsbehoefte in beeld, voordat een (lange termijn) beschikking wordt afgegeven. Het ontlast de gemeentelijke consulent, omdat ze een deel van de indicatiestelling overnemen. Deze procedure kan bijdragen aan het voorkomen of beperken van langdurige inzet van maatwerkvoorzieningen. Het draagt bij aan een meer vitale samenleving en een actieve, gezonde leefstijl van inwoners.

Deze ontwikkeling sluit aan bij de landelijke beleidskaders, zoals het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en ons IBK, waarin wordt ingezet op een integrale benadering van ondersteuning en het versterken van gezond en actief ouder worden.

Bij het toepassen van dergelijke werkwijzen is uitvoerbaarheid een belangrijke randvoorwaarde. Gelet op de vele ontwikkelingen en werkdruk bij de gebiedsteams vraagt de verder uitwerking en

toepassing om een zorgvuldige afweging en fasering. Tijdens de nieuwe contractperiode wordt deze werkwijze verder onderzocht en is de gemeente Dijk en Waard voornemens om, samen met de gecontracteerde aanbieders, pilots te starten.

Algemene voorziening

In meerdere gemeenten worden onderdelen van Thuisondersteuning, zoals wasverzorging, als algemene voorzieningen georganiseerd. De was wordt dan in een wasserij verzorgd. n. Het doel hiervan is om ondersteuning efficiënter in te richten en huishoudelijke medewerkers meer in te zetten op taken waarbij maatwerk noodzakelijk is. Deze professionals beschikken over specifiek expertise om inwoners te ondersteunen bij het behouden van regie, het versterken van hun eigen mogelijkheden en het zo zelfstandig mogelijk vormgeven van het dagelijks leven, al dan niet met ondersteuning vanuit het eigen netwerk.

Door wasverzorging van een maatwerkvoorziening naar een algemene voorziening te verplaatsen, ontstaat meer ruimte voor aanbieders van thuisondersteuning om de groeiende vraag beter op te vangen. Gemeente Dijk en Waard wil in de nieuwe overeenkomsten, samen met de aanbieders onderzoeken en de mogelijkheid hebben om van Wasvoorziening een algemene voorziening te maken. Gecontracteerde aanbieders dienen hieraan mee te werken. De verdere afweging en uitwerking hiervan vindt plaats in samenhang met bredere gemeentelijke ontwikkelingen.

6. Inbreng van de aanbieders en de CAR

De gemeente Dijk en Waard heeft aanbieders, welzijnsorganisaties en de CAR uitgenodigd om input te geven over de afgelopen en aankomende periode. In het onderstaande wordt hun input weergegeven.

Samenwerking en het indicatieproces

Aanbieders hebben de wens uitgesproken om meer samen op te trekken met de gemeente in het indicatieproces, indien mogelijk voordat een definitieve beschikking wordt afgegeven. Een gedegen startproces helpt ook de huishoudelijk medewerker bij het doseren van haar/zijn werk en het stimuleren van inwoners tot zelfredzaamheid. De medewerker zal zich gesteund voelen als iedereen dezelfde boodschap brengt.

Zelfredzaamheid en Positieve gezondheid

In plaats van taken over te nemen, biedt een reablement-aanpak alternatieve mogelijkheden om het huishouden op een andere manier te doen, met andere (nieuwere of lichtere) hulpmiddelen, verdeling van energie of andere bewegingen. Zo neemt de afhankelijkheid van zorg af en het gevoel van eigenwaarde toe en voorkomt het dat mensen in een negatieve spiraal van inactiviteit, fysieke en mentale achteruitgang komen.

Het inzetten op positieve gezondheid en activeren is een gezamenlijk doel van aanbieders en gemeenten .

Benutten van sociale basis en gebiedsgericht werken

De aanwezigheid van de huishoudelijk medewerker heeft een sociale component in eenzaamheidsbestrijding en (vroeg)signalering: “naar het kopje koffie wordt uitgekeken”. Het kopje koffie is zowel een fysiek rustmoment voor de medewerker als een sociaal en signaleringsmoment. Naast het signaleren van achteruitgang, is ook eenzaamheidsproblematiek reden om verbinding met het netwerk of andere partners in de sociale basis te leggen. Zoals bijvoorbeeld sport- of welzijnspartijen. Aanbieders zijn bekend met de sociale kaart. De uitvoering mag echter verbeterd worden. De aanbieders zien daarbij een grotere rol voor de zorgcoördinatoren. Via de zorgcoördinatoren kan de aansluiting bij de gebiedsteams vormgegeven gaan worden. We stellen als eis aan de aanbieders dat ze samen met de gemeente de wenselijke beleidsontwikkelingen vormgeven. Het gebiedsgericht werken is één van die ontwikkelingen.

Gebiedsgericht werken en de arbeidsmarkt

Met de te verwachten groei is personeelskrapte een blijvend aandachtspunt. Aanbieders geven aan dat het steeds lastiger wordt om vacatures te vullen en hun mensen te binden.

Aanbieders geven aan dat zij niet direct een voorkeur hebben om gebiedsgericht te gaan werken. Een plotselinge overgang naar gebiedsgerichte inkoop zien zij als een risico.

Bekostigingswijze en inkoop

Een inspanningsgerichte financiering is goed werkbaar. Zolang er sprake is van reële tarieven.

Aandachtspunten CAR

De CAR vraagt aandacht voor het eventueel verder verschralen van het aanbod en heeft haar zorg geuit over het verder in isolement raken van inwoners. Dit vanwege de toenemende vraag. Voor de groep cliënten met taalbarrières of diegenen die niet digitaal vaardig zijn wordt gevraagd rekening te houden met de toegankelijkheid van de voorziening. Bijvoorbeeld door Meedenker in te schakelen bij de aanvraag en de cliënten daarop te wijzen.

De CAR vindt het belangrijk dat er bij de intake een bredere uitvraag plaatsvindt en het ter plekke

beoordelen van de noodzaak tot thuisondersteuning vaker plaatsvindt, daar een telefonische uitvraag bij bepaalde doelgroepen niet altijd afdoende is. Daarbij wordt geadviseerd om het netwerk te betrekken bij de intake en voldoende tijd in te ruimen om met de inwoner in gesprek te gaan en daarbij ook informatie van al betrokken professionals te gebruiken. Ook benadrukt de CAR de signaalfunctie van de huishoudelijke hulp.

7. Uitgangspunten voor de contracten 2027-2032

De onderstaande beleidsuitgangspunten vormen het kader voor de inrichting van Thuisondersteuning in Dijk en Waard en zijn richtinggevend voor de contractering voor de periode 2027-2032. Zij beschrijven de beleidsmatige keuzes die de gemeente maakt om Thuisondersteuning toegankelijk, betaalbaar en uitvoerbaar te houden, en geven richting aan de samenwerking met aanbieders.

Uitgangspunt 1 Zorgvuldige en onderbouwde indicatiestelling

De gemeente Dijk en Waard kiest voor een zorgvuldige, uitlegbare en juridisch houdbare indicatiestelling voor Thuisondersteuning. De indicatiestelling is gebaseerd op het juridisch goedgekeurde HHM-normenkader en leidt tot passende ondersteuning, heldere verwachtingen voor inwoners en aanbieders en meer grip op inzet en kosten.

Het normenkader fungeert als objectief afwegingskader voor de aard en omvang van de ondersteuning en zorgt voor uniformiteit en transparantie.

Uitgangspunt 2 Grip op het maatwerk met inspanningsgerichte inrichting van tarieven

De gemeente richt de contractering van Thuisondersteuning zo in dat sturing mogelijk is op de hoeveelheid inzet en de daaraan gekoppelde uitgaven. Door duidelijke kaders in indicatiestelling en uitvoering ontstaat voorspelbaarheid in inzet, waardoor gedurende de contractperiode actief kan worden bijgestuurd. Ontwikkelingen in de sociale basis, algemene voorzieningen of in de wijze van indiceren kunnen daardoor ook daadwerkelijk doorwerken in de uitgaven tijdens de contractperiode.

Deze inrichting draagt bij aan financiële beheersbaarheid en aan het toegankelijk houden van Thuisondersteuning op de lange termijn, in een context van toenemende vraag en beperkte middelen

Uitgangspunt 3 Benutten en versterken van algemene, voorliggende voorzieningen en innovaties

De gemeente zet in op een zorgvuldige afweging tussen wat inwoners zelf of met hun netwerk kunnen. Of wat in de sociale basis of via algemene, algemeen gebruikelijke of collectieve voorzieningen voorliggend kan worden georganiseerd. Als deze voorliggende voorzieningen niet passend zijn kan maatwerk Thuisondersteuning passend en noodzakelijk zijn.

De inkoop van Thuisondersteuning biedt ruimte voor het benutten en ontwikkelen van algemene en voorliggende voorzieningen en innovatieve oplossingen die bijdragen aan doelmatige ondersteuning. Hierbij wordt gekeken naar alternatieve of lichtere vormen van ondersteuning die, waar passend, maatwerk kunnen voorkomen of verkorten. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat de mogelijkheid van een algemene voorziening voor wassen wordt onderzocht en indien dit passend en uitvoerbaar is, zo vroeg mogelijk in de contractperiode wordt toegepast.

Voorliggende voorzieningen kunnen, waar passend, bijdragen aan het ondersteunen van inwoners en het voorkomen van zwaarder of langdurige inzet van maatwerk. Tegelijkertijd blijft maatwerk Thuisondersteuning beschikbaar voor inwoners voor wie deze ondersteuning nodig is om zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen.

De contractering stimuleert innovatieve werkwijzen en pilots, waaronder oplossingen die bijdragen aan toekomstbestendige ondersteuning en een efficiëntere inzet van capaciteit.

Uitgangspunt 4 Versterken van eigen kracht met gezonde leefstijl en integrale benadering

De ondersteuning sluit aan bij de situatie, wensen en mogelijkheden van de inwoner en wordt benaderd vanuit het inwonersperspectief en de uitgangspunten van positieve gezondheid. De beoordeling van de ondersteuningsvraag vindt plaats in een breed gesprek, met aandacht voor eigen regie, het sociale netwerk en wat de inwoner zelf kan of kan ontwikkelen. Aanvullende expertise kan worden betrokken, zoals een huis- of beweegcoach, ergotherapeut of welzijnsmedewerker

Daarbij wordt uitgegaan van wat iemand wel kan en niet van wat iemand niet kan. Het gedachtengoed van Positieve gezondheid wordt benut, zodat we bijdragen aan het stimuleren van een actieve leefstijl. Dit heeft zowel fysiek, mentaal als sociaal positieve effecten.

De inkoop stimuleert een integrale benadering, waarbij Thuisondersteuning waar passend wordt verbonden met andere vormen van ondersteuning, gericht op het versterken van zelfredzaamheid en het voorkomen van onnodige afhankelijkheid.

Uitgangspunt 5 Nabij de inwoner en in samenhang met de sociale basis

Thuisondersteuning wordt georganiseerd in samenhang met de sociale basis en zo dicht mogelijk bij de leefwereld van de inwoner. Door nauwe samenwerking met gebiedsteams, welzijnspartijen, sportverenigingen en lokale initiatieven wordt preventie versterkt, een actieve leefstijl gestimuleerd en eenzaamheid tegengegaan. Een beweging wordt vanaf 2025 verder versterkt door de ontwikkeling van Stevige Lokale Teams

De inkoop ondersteunt deze samenhang en bevordert samenwerking tussen aanbieders en partners in de sociale basis, zodat ondersteuning beter aansluit op de dagelijkse praktijk van inwoners. Dit kan gedurende de contractperiode vragen om organisatorische aanpassingen bij aanbieders, passend bij de beweging naar gebiedsgericht werken

Uitgangspunt 6 Versterken samenwerking en meerjarig partnerschap

De gemeente bouwt aan een stabiele, gelijkwaardige en meerjarige samenwerking met aanbieders. Deze samenwerking is gericht op gezamenlijke verbetering van kwaliteit, uitvoering en toekomstbestendigheid van Thuisondersteuning de beleidsontwikkelingen volgend, in samenhang met andere partners in het sociaal domein.

Meerjarig partnerschap biedt aanbieders en gemeente ruimte om te investeren in samenwerking, innovatie en ontwikkeling gedurende de contractperiode.

Uitgangspunt 7 Reële tarieven en gezonde arbeidsmarkt

De gemeente hanteert reële en onderbouwde tarieven (bijlage XX) die aansluiten bij de kwaliteitseisen en die bijdragen aan continuïteit en duurzaamheid van Thuisondersteuning. Hiermee wordt voldaan aan de AMvB Reële kosten Wmo.

Daarnaast draagt de gekozen inrichting van de ondersteuning waaronder innovatie, taakverlichting en nieuwe rollen bij aan het verlichten van de druk op de arbeidsmarkt en aan een gezonde en aantrekkelijke werkomgeving voor medewerkers.

Doorwerking naar inkoop en contractering

De hierboven geformuleerde uitgangspunten vormen het beleidsmatige kader voor de inkoop en contractering van Thuisondersteuning voor de periode 2027-2032. Zij zijn richtinggevend voor de keuzes die worden gemaakt ten aanzien van bekostiging, contractvorm, samenwerking met aanbieders en sturing gedurende de contractperiode.

De nadere uitwerking van deze documenten vindt plaats in de inkoopstrategie en later in de inkoopdocumenten. Daarmee wordt geborgd dat de contractering van Thuisondersteuning aansluit bij de gekozen beleidskoers en dat beleid, inkoop en uitvoering in samenhang worden vormgegeven.

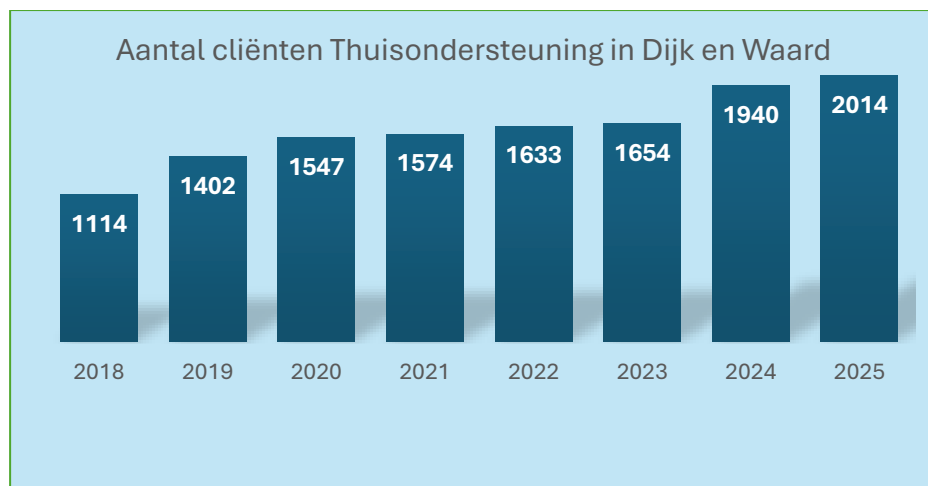
Bijlage 1 Nadere toelichting gemeentelijke ontwikkelingen Thuisondersteuning

Inleiding

In hoofdstuk 5 van dit beleidsdocument zijn de gemeentelijke ontwikkelingen en uitdagingen rondom Thuisondersteuning op hoofdlijnen beschreven. Ter ondersteuning van deze beleidsmatige duiding bevat deze bijlage een feitelijke en kwantitatieve onderbouwing van deze ontwikkelingen. Er zijn gegevens opgenomen over de groei van het gebruik, de financiële impact binnen de Wmo en de knelpunten die zijn geconstateerd

Groei leidt tot knelpunten

Binnen Dijk en Waard zien we dat de vraag naar Thuisondersteuning jaarlijks groeit. Alhoewel Dijk en Waard in vergelijking met andere gemeenten in Nederland een relatief jonge bevolking heeft stijgt het aandeel ouderen tussen nu en 2040 naar verwachting sterk. Als gevolg van de vergrijzing neemt het aantal mensen met dementie en andere (chronische) beperkingen sterk toe. Dit leidt tot een structureel hogere en langduriger zorgvraag. In 2025 maken er zo'n 2000 inwoners gebruik van Thuisondersteuning. We gaan uit van een jaarlijkse groei van ongeveer 70 inwoners. Onderstaande tabel geeft de groei van de afgelopen jaren t/m 2025 weer.

We zien de volgende knelpunten:

- Men blijft langer thuis wonen en hierdoor neemt de complexiteit van de ondersteuningsvragen toe, hetgeen meer expertise vraagt van medewerkers;
- Mantelzorgers raken hierdoor steeds vaker overbelast. Om zich staande te kunnen houden en de zorg voor een partner of ouder(s) vol te houden is het denkbaar dat het beroep op Thuisondersteuning nog meer gaat toenemen.
- Hierdoor ontstaat er druk op het Wmo budget. De stijgende vraag vergroot de spanning op het gebied van toegankelijkheid en betaalbaarheid. Kostenbeheersing wordt steeds urgenter.

Jaar	Uitgaven Thuisondersteuning
2022	€ 4.500.000
2023	€ 4.900.000
2024	€ 6.100.000
2025	€ 7.000.000

- Ouderen blijven lang in hun (grote) woning wonen omdat er geen passende woningen beschikbaar zijn, hetgeen ook druk verhogend op de Wmo werkt. Thuisondersteuning is vaak de eerste vorm van ondersteuning waar inwoners een beroep op doen als het zelfstandig wonen minder goed gaat.
- Er is nog beperkt geïnvesteerd in contractmanagement waardoor sturing en ontwikkeling lastig zijn.

